

קלג א מיי פ"ד מהל' מקוואות הלכה י סגמ עשין רמח טושיע י"ד סימן לא סעיף כד: קלד ב מיי פ"ח מהל' אסורי ביאה הלכה טו:

פב:

הערל פרק שמיני יבמות

מסורת הש"ס

א) גלה מו: (ג) זכמים כב. מקוואות פ"ח מ"ג, א) לעיל פ"א, ד) ג"ל גראה דהכ. יעב"ד, ט) [אלא כ"ל ועי' גמס': ע"ז עב. ד"ה דוקא וק"ל].

תורה אור השלם

1. והביאך ה' אלהיך אל הארץ אשר ירש אבותיך וירשתה ותישבך והרבך דברים ל' ה

גליון הש"ס

רש"י ד"ה נתן סאה וכו' וכו' פירוהו וכו' ע"י זכמים דף עח ע"ב מודה וכו' דלי שש צו וכו':

הגהות הב"ח

א) רש"י ד"ה מאי אכל וכו' דבמשמע: (ג) רוב' ד"ה ירשה וכו' דמדת רוח איכא לאוקמי:

מוסף רש"י

ירושל' ראשונה. של יושע, ושניה. בימי עזרא, יש לחד. כלומר בגלות ונבדלתי בעתה קדשת הארץ ונתנוה לירושל' ונקדשה בשניה (גדה טו) שבעה ירושה ראשונה ונקדשה שניה ירושה (והולין ט). ורש"י. לעמוד לבה, איך לחד. כלומר אינה ירושה ללא יעטרם לשהמה ונקדשה, ללה בעלה קדושה מגורם הכבוד (גדה טו) שהשניה לא פסקה (והולין ט). מאן תנא סדר עולם רבי יוסי, דיהוה סתמה מי היכי דסתם מתמינין ר"מ (גדה טו). נתן סאה ונטל סאה. מי פירות וכל משקה שאשז מיס ומגד משהתמיך, פעמים מעלין פעמים אין מעלין, כיצד מקוה שש צו ל"ט סאין ונפלה סאה מהן לא העלתהו ואף לא פסלתו, פעמים דמעלין, כיצד היו בתוה ארבעים סאה מכוותם, נתן סאה מהלו המינים ונטל סאה אחר הנמיה, כשר, דנטלו להנן קמאי בתמינין השלם, הילכך מי חור ונטל לא מיפסול, נמלא מהמקוה הוה נשלים על ידיהם לכשתנל סאה (ובחיים כב.). אבל לא נישא. שהוא כוכר והסוכב עמו הרי הוה כבא על הכוכר (לעיל פ"א).

ירושל' ראשונה ושניה יש להן בו'. פ"ח ראשונה ירושת אברהם יחאק ועקב שניה ירושת יהושע ומשם ואילך קדשה לעולם ולא יתכן לפרש כן בדסוף פרק יולא דופן (גדה דף מו. וסס) מפליג רבי יוסי בין תרומה לחלה וא"כ קדושה שניה היא קדושת עזרא דנקדושת עזרא שייך לחלק בין תרומה לחלה משום דגבי חלה כתיב צבואתם וכי אסקיניהו עזרא לאו כוליהו סלוק א) עוד שאל ה"ר שמואל מאמיוז את ר"י דהכא קאי ר' יוחנן כר' יוסי דירושל' ראשונה ושניה יש להם דקדושה ראשונה לא קדשה לעמיד לבא וצפרק השוחט והמעלה (זכמים דף קו:). קאלמר ה"ס"ס לר' יוחנן דקדשה לעמיד והשיב ר"י דלמעשרות ודאי לא קדשה הארץ לעמיד אבל קדושת ירושלים והזית קדשה שקדושת מחילות קיימא כל שעה מאשר לו חומה דרש"י בגמילה (דף י: וסס) אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן אי נמי קדושת הפסק א"כ משום דמתיב (מהלס ק"ג) זאת מנוחתי עדי עד ואתי שפיר דצפ"ק דמגילה (דף י:). צעי למימר דקסבר רבי אליעזר קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעמיד ורבי יהושע אית ליה התם זהדיא הכי וצריש צילה (דף ד). אית להו ליתרעא קליעות בטלה ואם כן סברי דתרומה בזמן הזה דרצנן וצטלה קדושת הארץ וכן לר"ל ר' יוסי סבר דתרומה בזמן הזה דרצנן וצפי קדשי קדשים (זכמים דף ס: וסס) גרס בכל הספרים א"ר יוסי משום ר' ישמעאל כו' לעולם קסבר קדשה לעמיד אלא יש לחלק בין קדושת הארץ למחילות עוד שאלו דהכא משמע דסבר רבי יוחנן דקדושת הארץ דאורייתא וצמרס רות משמע דהוי דרצנן דקאלמר ר' יוחנן מעשרות כיון שגלו נפטרו והם חייבו עצמן מאליהן והשיב ר"י דאיכא למימר דהא דקאלמר הכא ואנא דאלמר כר' יוסי לאו משום דסבר ר' יוחנן כוונתיה וסס אלא משום דליליבא דר' יוסי דאנדרווגינוס דמתני' קיימי ועוד אר"י לאין גראה ששום חכם יאלמר שקדושת הארץ בזמן בית שני למעשרות ולכל מצוות התלויות בארץ היתה מדרצנן והיא דמדרס ט) איכא לאוקמי בצעש פירות וס"ק כיון שגלו נפטרו ממעשר דאורייתא והם חייבו עצמן מאליהם כשחזרו יותר ממה שהיו חייבים בתחלה שהוסיפו מעשר פירות ועוד אר"י מתוך הירושלמי דשביעית ט) פ"י דהכי פירושו כיון שגלו נפטרו שקדושה ראשונה לא קדשה לעמיד ולא היה חובה להם לקדש את כל א"י כאלמר (חולין דף טו). הרבה כריס כו' וכמו שהניחו במקמת היו רשאי להניח הרבה יותר או שמה הכל אם היו רואים ואע"כ חייבו עצמן מאליהן וקדשו וכיון שקדשו קדשה מן התורה:

ואנא אמנא לרבי יוסי. דהא מתני' ר' יוסי קאלמר לה אנדרווגינוס כהן וכו' ולדידיה אמנא חף מאכילה בחוה ושוק דהא תרומה נמי לר' יוסי דאורייתא היא חף בזמן הזה: **ירושל' ראשונה.** בימי יהושע הויה ירושה וכן שניה דצימי עזרא דכשגלו גלות ראשונה בטלה קדושת הארץ: **שלישים אין להם.** כלומר לא צעי למגדן ומירתא דירושל' עומדת היא ואשמעינן האי קרא ללה בטלה קדושת הארץ בגלות מיטוס: **ופבר ר' יוחנן כו'.** קס"ד האי דמותיב דעמאל דר' יוחנן לאו משום דסמין אשאני אומר אלא משום דאי הוי נמי איפכא לא איכפת לן דלה צעינן רצויה דרצנן אלא מכי איעביד צטיל ליה: **נתן סאה ונטל סאה כשר.** גבי שאר משקין *ומי פירות ומגד שהתמיך קאי בזמ' מקוואות ואשמועי' דאע"ג דחור ונטל ויכא למימר הא חסר ליה מקוה שהסאה הזאת אין משלימתו שאין ראייה למקוה אפ"ה כשר דמי יבדו לגביה צטיל ליה והוה להו ארבעים ומד כולן ראוין וכי שקל חד סאה פשו ארבעים אבל איפכא לא דכי נטל סאה צרישא חסר לה וכי הדג מלייה הוה ליה מקוה חסר דמשקין הללו אין משלימין את המקוה: **מאי לאו דנשטייר רובו.** עד י"ט סאה יכול לעשות כן אבל טפי לא דצעינן דניהוי רובא מי גשמיס. אלמא אע"ג דפסול שאיבד דרצנן צעיא רובא דכשרות: **דלא נשקול רובא.** אבל עד פלגא שפיר דמי: **ואיציעים אימא.** לעולם צעינן רצויה דרצנן והאי דקאלמר אע"פ שלא רבו חולין משום דתלינן אומר חולין לתוך חולין נפלו ואין כאן איסור אבל הכא ליכא למימר שאני אומר כ"ג דהא מיא מיד מבלבלי וליכא למימר חור ונטלה: **סנ אנדרווגינוס נושא.** לכתחלה אלמא זכר מעליא הוה וקשיא לריש לקיש דאלמר אין מאכיל בחוה ושוק: **סני אם נשא נשו.** דצעיא גיטא מיניה משום ספק זכר ועולם ספיקא הוה: **מאי אכל לא נישא.** * משמע דיעבד: **ה"ג נושא נמי יעבד אמרי לא נושא לכתחלה אבל לא נישא דיעבד נמי לא.** ולעולם קשה ליה לר"ל ודייקא כר' יוחנן: **ומותבי לר' יוחנן והא מדקמני סיפא כו': משני מקומות.** אפי' בנקבותו. וטעמא מפרש לקמן [פג:]. **מקרא דשמיטתין:** ור"י **סבר כוכר.** במקום זכרות אין במקום נקבות לא: **ליתא**

דכשרות: **דלא נשקול רובא.** אבל עד פלגא שפיר דמי: **ואיציעים אימא.** לעולם צעינן רצויה דרצנן והאי דקאלמר אע"פ שלא רבו חולין משום דתלינן אומר חולין לתוך חולין נפלו ואין כאן איסור אבל הכא ליכא למימר שאני אומר כ"ג דהא מיא מיד מבלבלי וליכא למימר חור ונטלה: **סנ אנדרווגינוס נושא.** לכתחלה אלמא זכר מעליא הוה וקשיא לריש לקיש דאלמר אין מאכיל בחוה ושוק: **סני אם נשא נשו.** דצעיא גיטא מיניה משום ספק זכר ועולם ספיקא הוה: **מאי אכל לא נישא.** * משמע דיעבד: **ה"ג נושא נמי יעבד אמרי לא נושא לכתחלה אבל לא נישא דיעבד נמי לא.** ולעולם קשה ליה לר"ל ודייקא כר' יוחנן: **ומותבי לר' יוחנן והא מדקמני סיפא כו': משני מקומות.** אפי' בנקבותו. וטעמא מפרש לקמן [פג:]. **מקרא דשמיטתין:** ור"י **סבר כוכר.** במקום זכרות אין במקום נקבות לא: **ליתא**

תוספות ישנים

א) עו"ם דהא דקאלמר התם קדושה ראשונה קדשה לעמיד לבא לאו דוקא אלא ר"ל קדושה שניה וכו' יוסי דהכא דמי קדי עולם וסבר תרומה בזמן הזה מן התורה ומ"מ קרי לה ראשונה אע"פ דמייר קדושה שקדשה עזרא לפי שהיא ראשונה לנו: (ב) ותיבה דהא לא אומינן קמא קמא צטיל רק עד ששים מדע דל"כ אם יערה אדם כל היום מלב בקדשה לא יאסור וי"ל דהכא לא הוי רק מדרצנן שהי אין כאן שיעור לאסור שאפילו כי נתן סאה ונטל סאה עד רובו א"כ שגל הפעמים שנטל הסאה מן המקוה שלא יתערב בה מעט ממי פירות אחר נתן בתוך המקוה וא"כ אפילו יתר מנטי היה לנו להכשיר שאף עד יתר מרובו ית בתוך המקוה יתר מרובו ממיס גמורים ואפ"ה (לה) גזיר רצנן לפי שהוא ראשון כרובו ומש"ה ט) לא שרינן יותר מרובו אלמא מדרצנן צעי רבימי: אימא מאי נישא דיעבד. יתימה אמאי לא אמרינן שיעולו נשואין להאכילו בתרומה דרצנן אם כהן נשא כמו שאנו אומרים שאולת אשתו צטיל קדושת בתרומה דרצנן והלא כיון דספיקא הוה היה לנו לומר דהא כוה וי"ל דלא דמי דהא אם נחשיו סבר אין תפלה דבר דחומה' הוי דחייבין עליו קפלה אבל אם אנו אומרים שהוא נישא לאכיל בתרומה דרצנן ומשום אורו כנקבה לא משא איסור דבר דל"כ לא יתחייב קפלה כוכר:

א) גראה דג"ל ומש"ה לא שרינן רק עד רובו אלמא דגס דרצנן צעי רבימי.